

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 8 (677)

2014 m. kovo 8 d.
Kaina 2,25 Lt
Išeina šeštadieniais

Verslas regione. Ko jam trūksta?

Pokalbis su „Investuotojų forumo“ vykdomąja direktore Rūta Skyriene

4 p.

Tauragės rajono meras Pranas Petrošius Ministrui Pirmininkui Algirdui Butkevičiui pristato rajono pasiekimus

Romo Gurklio nuotr.

Kam Lietuvoje suteikta ir priklauso savivaldos teisė ir kaip ji įgyvendinama

Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto patarėjo

doc. Algirdo Astrausko požiūris į savivaldos teises

10 p.

Iš savivaldybių gyvenimo

Alytiškiai diskutavo apie Dzūkijos sostinės ateitį, Kauno rajono savivaldybė tikisi proveržio,

Birštonas pristatė naują logotipą

11–13 p.

Galvokim ne apie juodą tvorą, o apie žalią kortą

Žurnalisto Antano Anskaičio žvilgsnis į žemės pardavimą užsieniečiams

15 p.

VERSLO PLĖTRA REGIONE. KO DAR TRŪKSTA?

„Investuotojų forumas“ – asociacija, vienijanti stambiausius ir aktyviausius užsienio kapitalo investuotojus Lietuvoje – aktyviai veikia jau penkioliktus metus, siekdama gerinti verslo aplinką visiems, ir vienija 54 narius. „Investuotojų forumo“ vykdomoji direktorė Rūta Skyrienė, pastaruoju metu aktyviai besidominti verslo plėtros galimybėmis šalies regionuose, teigia, kad ypač daug dėmesio dabar skiriama regionams ir investicijoms į jų ekonomiką. „Savivaldybių žinioms“ ji tvirtino matanti, koks yra savivaldybių vadovų požiūris į naujas investicijas, ko trūksta, kad jos kuo greičiau ateitų į šalies regionus.

Pagėgių savivaldybės meras Virginijus Komskis, LSA direktorė Roma Žakaitienė ir „Investuotojų forumo“ vykdomoji direktorė Rūta Skyrienė

Jau porą metų gana aktyviai važinėju po savivaldybes, aiškinu apie įmonių socialinę atsakomybę regionų verslui, dalyvavau bendrame projekte apie regionų plėtrą su Europos Komisija. Jau susidariau nuomonę, koks yra savivaldybių požiūris į investicijas ir ko trūksta, kad jos būtų paskatintos. Ypač tai aktualu dabar, kai politikai pradėjo tam skirti daug dėmesio. Net kalbama apie nacionalinį susitarimą dėl regionų plėtros – visi pritaria, kad ji regionuose yra reikalinga.

Daug kalbama apie užsienio investicijas, bet reikia kalbėti ne tik apie tai. Yra regionų, kur užsienio investicijos gali ir neateiti. Kiek susiduriame su investuotojais, kurie

dabar ateina į Lietuvą, ir specialiai investicijų pritraukimui įkurtos organizacijos „Investuok Lietuvoje“ žiniomis, mažai kas dairosi į atkampesnius rajonus. Pirmiausia žiūrima, kur būtų naudingiausia investuoti. Tačiau vietos valdžia dažnai į tai nekreipia dėmesio. Nuvažiavus į regionus ir pradėjus sakyti, kad jie turi vienokių ar kitokių problemų, pirmiausia prasideda neigimas: esą viskas gerai. Vietos valdžia dažnai nepriima kritikos. Jei sakai, kad tyrimas rodo, jog reikiamos kvalifikacijos darbuotojų čia mažai, pradeda neigti, aiškinti, kokių gerų mokyklų turi ir panašiai. Bet investicijų nėra. Tada pamatai, kad daugeliu atvejų rajono valdžia yra susijusi su vietiniu verslu, gal ir nenorėtų atvesti konkurentų vietiniams. Ir tai dažnas atvejis. Verslas yra skirstomas į „mano“ ir „ne mano“. Kai vieni verslininkai paremia politikus per rinkimus, tai kiti tampa „ne mano“ ir dialogo su visu verslu tokiose savivaldybėse pasigendama. Yra savivaldybių, kur nenorima finansuoti verslo iniciatyvų, skatinti naujų investicijų. Joms geriau gauti europinės paramos fondus ir kloti šaligatvius – štai kur geriausia investicija.

Bet infrastruktūros kūrimas irgi reikalingas verslo plėtrai, ar Jūs taip nemanote?

Dabar kiek važiuoju į regionus, tai beveik visur pirmas sakinytis: taip, pas mus dabar centrinė aikštė ir šaligatviai gražūs, bet ar bus kas jais vaikšto? Tai reiškia, kad reikia pradėti galvoti, ką daryti, kad būtų, kas jais vaikščiotų. Pavyzdžiui, „Investuok Lietuvoje“ atstovai pasakojo, kad jie vienam verslininkui ieškojo savivaldybės, kur būtų lenkiškai kalbančių darbuotojų. Kreipėsi į visą Vilniaus apskritį, bet atsiliepė tik Šalčininkai. Kiti net nesureagavo.

Dabar politikai kalba, kad merai nesuinteresuoti investicijų pritraukimu, nes nuo to jų atlyginimas nedidėja. Sutinku, yra tiesos. Bet meras irgi yra politikas. Ar jam nerūpi, kad jis būtų išrinktas, kad jo rajonas ar miestas klestėtų, kad atsirastų darbo vietų ir žmonės pradėtų daugiau uždirbti? Tas pat ir savivaldybėse. Biudžeto formavimas pas mus toks: sunešame į vieną krūvą ir pasidalijame. Vėl savivaldybė nesuinteresuota, nes net jei ir nepritrauks investicijų, ji gaus biudžeto pinigų. O tos, kurios silpnesnės, toms net geriau, nes gali gauti daugiau.

Bet, be savivaldybių ir jų vadovų, turime specialiai tam sukurtų organizacijų, kurios turi rūpintis, kaip pritraukti investicijas. Ar jos neturėtų daryti to, ką jūs raginate daryti savivaldybėse?

Valdžia ragino organizaciją „Investuok Lietuvoje“ rūpintis investicijų pritraukimu į regionus, bet šios organizacijos misija – tiesioginių investicijų pritraukimas į Lietuvą. Patys regionai, savivaldybės turi norėti tų investicijų. Taip,

pastaraisiais metais „Investuok Lietuvoje“ pradėjo daugiau dirbti su regionais, kuria duomenų bazę, kur renka potencialius sklypus, pastatus, tinkamus investicijoms. Bet paprastai ketinantis investuoti reikalauja konfidencialumo, neatsiskleidžia, tyrinėja, žvalgosi. Ne tik pas mus, bet tuo pačiu metu gal ir Lenkijoje ar Latvijoje. Todėl ir „Investuok Lietuvoje“ dažnai savivaldybėms nieko negali atskleisti, ieško pagal verslo prašymą kažkokio sklypo, pastato ir negali pasakyti, kam ieško ir kas čia bus. Ji negali siųsti visoms savivaldybėms pasiūlymo – kas norite investuotojo? Manau, reikia keisti tarybos narių ir merų mąstymą, kad būtų galvojama, kad bet kokia investicija, ateinanti į regioną, daro gera: žmonės turės darbo ir geresnes pajamas. Vienoje savivaldybėje pasakė: mes užsieniečiams nevergausime. Gerai, vergaukite vietiniams už minimalią algą. Užsienio kapitalo bendrovės moka du kartus didesnius atlyginimus.

Tai Jūs didžiausią problemą įžvelgiate vietos politikų požiūryje į investicijas ir verslą?

Manau, požiūris turėtų keistis. Galbūt jie visi nori investicijų, bet ar jie ką daro, ar bendrauja su verslu? Buvome Panevėžio mieste ir rajone, ten yra Užsienio investuotojų asociacija, jie kalbasi su merais. Kitur verslininkai sako, kad su jais nesusitinkama. Gal tik su artimesniais, bet meras galėtų pakviesti pusryčių visus vietos verslininkus ir pasiūnėti, kokios jų problemos. Viešint Rokiškyje gerą pavyzdį pateikė Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos vadovas. Jis pasakojo, kaip jo bičiulis, pardavęs čia verslą, išvažiavo į Šveicariją, kur įkūrė nedidelį viešbutėlį. Vos jį atidarius pakalbėti atėjo pats miesto meras, kuris padėkojo už naują viešbutį, teiravosi, kokios problemos kyla, gal ką reikia paskubinti. Tai visai kitas požiūris į verslą nei Lietuvoje. Manau, kad ypač dabar, taip sujudus dėl verslo plėtros regionuose, turėtų kažkas keistis. Esu optimistė.

Kokias šalies savivaldybes galėtumėte įvardyti kaip pažangias investicijų skatinimo atžvilgiu?

Visų nelankiau, negaliu lyginti. Iš patirties patys matome tokias savivaldybes. Aiškiai išsiskiria Druskininkai, dabar Birštonas pagyvėjo. Geri atsiliepimai iš verslo ateina apie Naujosios Akmenės merą, kaip suprantantį ir visada atsižvelgiantį į pasiūlymus. Tačiau bendros Lietuvos problemos sukelia konkrečias problemas ir verslo plėtrai. Kalbu apie šešėlinę ekonomiką. Tauragėje tik pasakiau žodį „kontrabanda“, visi puolė šaukti: čia vyksta pasienio prekyba, čia knygnešiai gimė. Kavinėje paklausus savininko, ar prekiauja cigaretėmis, atsakė, kad mes turbūt juokaujam. Tvirtino mėginęs, bet nė vieno pakelio nepardavęs, mat visi rūko tas „pasienio prekybos“ cigaretes.

Kitas pavyzdys. Naujojoje Akmenėje vienas mūsų investuotojas ieškojo 20 nekvalifikuotų darbuotojų. Į rankas iš karto siūlė 1200 litų. Po trijų mėnesių žadėjo pakelti iki 1400 litų. Spėkite, ar rado. Žmonės klausė, ar negalima tru-

putį vokelyje gauti. Nes jei jis ims tokią algą, praras kompensaciją šildymui, paramą vaikams ir panašiai. Visa mūsų sistema iškraipo bendrą vaizdą. Galiu duoti ranką nukirsti: negali Lietuvoje 25 proc. uždirbti tik minimalų atlyginimą. Yra aiškūs šešėlio požymiai.

Nenoriu pasakyti, kad verslas visur auksinis. Mūsų verslui irgi reikia dar labai daug išmokti, suprasti, kad mokėdamas minimalią algą jis nevaldo savo rizikos, nes vieną dieną žmonės nebeateis dirbti – nebeapsimokės. Man atrodo, kad Akmenės meras yra apskaičiavęs, jog sudėjus visas pašalpas socialiai remtinai pilietis gauna apie 2000 litų. Ką verslininkas darys, kai nebegalės dirbti, nes nebus darbuotojų? Manau, kad tai turi keistis. Tada bus geresnis požiūris ir į verslą, ir į patį verslininką. Tol, kol jis norės turėti vergus, nieko doro nebus. Turi daug kas keistis: aplinka ir požiūris. Esame per daug pakantūs šešėliui. Daug geriau gyventume, jei patys nesistengtume apgauti valstybės. Ir tai ne savivaldybių, o visų mūsų problemos.

Kokių palinkėjimų nuo „Investuotojų forumo“ turėtumėte savivaldybių vadovams?

Manau, kad nuo merų labai daug kas priklauso. Netikėjau, kad vienas žmogus gali kažką padaryti, bet pasirodo – gali. Žiūriu į Druskininkų merą ir manau, kad jo pavyzdys turėtų būti užkrečiamas. Nereikia sėdėti užkerpėjusiam. Yra daug merų, kurie nuolat išrenkami ir gal nebesistengia. Tiesiog reikėtų jiems pagalvoti, ką galėtų padaryti geriau, kad jų savivaldybės žmonės geriau gyventų, neišvažiuotų, nes su kiekvienais metais bus mažiau pajamų. Inicijatyvumo ir noro pakeisti bendrą aplinką į gera savo regione. Kalbėtis su verslu. Jei nori pritraukti investicijų – tegu tariasi su „Investuok Lietuvoje“. Tikrai padės. Mažinkite barjerus, išduokite licencijas be kyšių. „Investuotojų forumo“ nariai – užsienio verslininkai, jie net grynųjų neturi. Kasas turi tik įmonės, kurios turi mažmeninę prekybą, jos grynųjų nenaudoja ir kyšių neduos. Bet kai savivaldybės vilkina leidimą ar parašą, supranta, kad iš jų laukiama kyšio. Jei norime, kad atsirastų investicijų ir darbo vietų, tai pasižiūrėkime, išnagrėnkime visas procedūras, kodėl, pavyzdžiui, ilgai neišduodami leidimai statybai, kur problema. Žiūrėkite į verslą teigiamai, o jei daro ką blogai – kontroliuokite. Ir čia gerą toną turi užduoti meras.

Antra, negalvokite tik apie užsienio investuotojus. Pažiūrėkite, gal gretimo rajono įmonė nori plėstis: kalbėkite su jais, važiuokite, paklauskite. Kiekviename krašte yra kažkokių protų, šviesulių, mokytojų, gydytojų – susėskite kartu ir pagalvokite, ką galima dar padaryti. Jaunimą pritraukime. Juk tiek šviesių žmonių išvažiuoja į Vilnių, Kauną ir Klaipėdą mokytis ir negrįžta. Bet jei jie jaustų, kad vietoje gali ką nors pakeisti, gal ir grįžtų. Tegū būna ir visokių kvailų idėjų, bet kai bus tų idėjų, atsiras ir kas įgyvendina.

Kalbėjosi Ingrida Vėgelytė

KAM LIETUVOJE SUTEIKTA IR PRIKLAUSO SAVIVALDOS TEISĖ IR KAIP JI ĮGYVENDINAMA

Doc. Algirdas Astrauskas

Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto patarėjas

KAM PRIKLAUSO SAVIVALDOS TEISĖ?

Teisinėje literatūroje yra skiriamas:

1) valstybės (vidinis ir išorinis) suverenitetas – tai valstybės teritorinė viršenybė šalies viduje (jos politinės valdžios viršenybė ir nepriklausomumas nuo kitų valdžių valstybės teritorijoje) ir jos nepriklausomybė tarptautinių santykių požiūriu.

Šiuo atveju tai valstybei (valstybiškai organizuotai žmonių bendruomenei) priklausantis suverenitetas.

2) Valstybės Tautos suverenitetas – tai valstybės piliečių teisė ir galia kurti valstybę, pasirinkti vieną ar kitą valstybės formą, tam tikromis organizacinėmis formomis (pvz., referendumu) tiesiogiai arba per savo demokratiškai išrinktą atstovybę vykdyti aukščiausią valdžią (galią) valstybėje. Šiuo atveju suverenitetas priklauso Valstybės Tautai.

REIKĖTŲ PRIPAŽINTI, KAD YRA:

1) vietos savivaldybei priklausanti savivaldos teisė (vietos savivaldybės savivaldumas). Tai teisiškai nepriklausomas, savivaldus (vykdantis vietos valdžią savivaldybėje) ir savarankiškas (valstybės (Konstitucijos, įstatymų, kitų teisės aktų) nustatytose ribose savarankiškai sprendžiantis jos kompetencijai priskirtus vietos viešuosius reikalus socialinis darinys. Šiuo atveju savivaldos teisės subjektas yra vietos savivaldybė,

2) savivaldybės bendruomenei priklausanti savivaldos teisė (savivaldybės bendruomenės savivaldumas). Tai valstybės teritorijos administracijos vieneto (VTAV) nuolatinį gyventojų, teisiniais valdžios-pavaldumo santykiais susijusių su savivaldybės institucijomis, teisė ir reali galia valstybės nustatytais formomis tiesiogiai vykdyti aukščiausią valdžią savivaldybės teritorijoje, sprendžiant vietos savivaldybės kompetencijai priskirtus vietos reikalus. Šiuo atveju savivaldos teisė priklauso savivaldybės bendruomenei, savivaldos teisės subjektas yra būtent savivaldybės bendruomenė.

KAS IR KAIP ĮGYVENDINA SAVIVALDOS TEISĖ?

Manytina, kad savivaldos teisės įgyvendinimas yra sietinas su subjektais, kuriems priklauso savivaldos teisė, su tokių subjektų veikla, įgyvendinant jiems suteiktus įgaliojimus. Todėl teigtina, kad:

1) savivaldos teisė, kaip visai vietos savivaldybei priklausanti teisė, yra įgyvendinama per šį sudėtingą socialinį darinį sudarančius vidi-nius elementus ir pasireiškia kaip:

- 1.1) aukščiausios valdžios vykdymas,
- 1.2) vietos valdžios vykdymas,
- 1.3) viešojo administravimo funkcijų vykdymas,
- 1.4) viešųjų paslaugų teikimas,
- 1.5) tiesioginis dalyvavimas sprendžiant (tvarkant) vietos (viešuosius) reikalus. Tai daro VTAV nuolatiniai gyventojai – savivaldybės bendruomenės nariai pavieniui ar jų grupės teisiškai įtvirtintomis dalyvaujamosios demokratijos formomis ir nustatyta tvarka.

Šiuo atveju tarp savivaldos teisės įgyvendinimo ir vietos savivaldos (teritorinės organizuotos teisinį statusą ir valstybės apibrėžtą

kompetenciją turinčios bendruomenės savitvarkos) galima dėti lygybės ženklą.

2) Savivaldos teisę kaip savivaldybės bendruomenei priklausančią teisę vykdyti aukščiausią valdžią įgyvendina savivaldybės bendruomenė pati arba per savivaldybės atstovaujамąją instituciją – savivaldybės tarybą. Valstybė, jau kurdama vietos savivaldybes, nustato ir kas (koks subjektas), ir kaip (kokiomis formomis, kokius vietos reikalus sprendžiant) vykdys aukščiausią valdžią vietos savivaldybėje. Tačiau valstybė čia turi ne vieną, bet keletą pasirinkimo galimybių tiek dėl aukščiausią valdžią vykdančių subjektų, tiek ir dėl tokiu būdu spręstinių vietos reikalų identifikavimo:

2.1) gali būti nustatyta, kad aukščiausią valdžią tradiciškai vykdys savivaldybės bendruomenė pati (vietinio sprendžiamojo referendumo ir/ar savivaldybės bendruomenės narių visuotinio sprendžiamojo susirinkimo formomis) arba per savivaldybės tarybą (asamblėją), pastarajai posėdžių metu priimant reikšmingus visai vietos savivaldybei sprendimus. Tačiau aukščiausią valdžią vykdančiu subjektu gali būti pasirinktas tik vienas iš minėtųjų subjektų: pavyzdžiui, aukščiausia valdžia gali būti įgyvendinama tik per savivaldybės tarybą (asamblėją), kas, manytina, yra Lietuvoje šiuo metu;

2.2) gali būti nustatyta, kad aukščiausią valdžią vykdantis subjektas gali priimti sprendimus, sprendžiant visus vietos (viešuosius) reikalus. Tačiau valstybė gali apriboti aukščiausią valdžią vykdančią subjektą, suteikdama jam teisę galutinį žodį tarti sprendžiant tik dalį vietos viešųjų reikalų (pvz., konkrečiai nurodant visus tokius vietos reikalus arba atvirkščiai – nustatant, kokių reikalų iš visų vietos savivaldybės kompetencijai priklausančių vietos reikalų toks subjektas spręsti negali.

KAS IŠ TO?

Po šių samprotavimų kyla minčių, ar nebūtų tikslinga:

1) aptarti ir iki galo išsiaiškinti, ką reiškia konstitucinė nuostata „Savivaldos teisė laiduojama įstatymo numatytiems valstybės teritorijos administraciniam vienetais.“: ar savivaldos teisės laidavimas reiškia savivaldos teisės suteikimą (tuomet kam ji suteikiama), ar savivaldos teisės „turėjimą“ (tuomet kam priklauso savivaldos teisė, kas yra savivaldos teisės subjektas)?

2) aptarti ir išsiaiškinti, ką reiškia konstitucinė nuostata „Savivaldos teisė įgyvendinama per atitinkamas savivaldybių tarybas.“: ar savivaldos teisės įgyvendinimas reiškia visai vietos savivaldybei priklausančios savivaldos teisės įgyvendinimą per visus savivaldybės vidinius elementus, ar savivaldos teisės įgyvendinimas reiškia tik savivaldybės bendruomenei priklausančios teisės vykdyti aukščiausią valdžią įgyvendinimą tik per savivaldybės tarybą (tuomet kodėl to negalėtų daryti ir savivaldybės bendruomenė pati)?

3) išsiaiškinti, ar tikrai esame teisūs tvirtindami, kad vietos valdžią Lietuvos savivaldybėje vykdo tik savivaldos institucija – savivaldybės taryba, ar teisingai identifikavome ir interpretuojame savivaldybės vykdomosios institucijos teisinį statusą ir santykius su savivaldybės taryba apsprendžiančius savivaldybės tarybos viršenybės prieš vykdomąją instituciją ir jos atskaitingumo savivaldybės tarybai principus.

Pabaiga. Pradžia 7 (676) nr.

GALVOKIM NE APIE JUODĄ TVORĄ, O APIE ŽALIĄ KORTĄ

Antanas
Anskaitis

Iniciatyvinė grupė, surinkusi daugiau kaip 300 tūkst. parašų, atliko didelį darbą. Kartu ji tėsė ir skambų antausį mūsų politiniam elitui, per dvidešimt nepriklausomybės metų taip ir nesugebėjusiam priimti įstatymų, užkertančių kelią Lietuvos oligarchams spekuliuoti žeme, numatančių protingus saugiklius, kad piktybiškai žemės nesusipirkinėtų užsieniečiai.

Dabar, kai iš esmės „šaukštai po pietų“, bandoma prigalvoti įmanrių juridinių slenksčių, kad referendumas nebūtų surengtas. O juk tikriems politikams derėtų elgtis garbingai: jeigu iniciatyvinė grupė teisėtai surinko reikiamą skaičių balsų, referendumas privalo įvykti. Jei bandys drausti, tik didės nepasitenkinimas.

Rinkėjai protingesni negu kad kai kuriems politikams atrodo. Tikėtina, kad daugelis žmonių, prieš įmesdami biuletenius, užduos sau kelis klausimus, sakykim: ar Gediminas, kviesdamas į Vilnių užsienio šalių amatininkus, silpnino valstybę? Ar Vytautas Didysis, atsivežęs kelis šimtus totorių ir karaimų šeimų ir joms paskyręs išstisus kaimus, išpardavė Lietuvos kunigaikštystės žemes? Ar dabar Lietuvoje gyvenantys ir dirbantys vos ne šimto tautų atstovai ardo mūsų valstybę?

Pagaliau, ir tai svarbiausia, ar protinga apsitverti juodomis tvoromis, kai kas mėnesį Lietuvą palieka vidutiniškai po du tūkstančius mūsų piliečių? Kol vyks referendumo rinkiminė agitacija, kol skaičiuos balsus, per tą laiką iš Lietuvos išvažiuos trys mieli Kudirkos Naumiesčio, Dusetų, Ramygalos ar Žagarės dydžio miesteliai.

O tuo pat metu verslininkai vienu balsu šaukia, kad katastrofiškai trūksta aukštos kvalifikacijos suvirintojų, šaltkalvių, statybininkų, ūkininkai nesuranda žmonių, sugebančių vairuoti modernius kombainus, prižiūrėti fermų melžimo agregatus. Keliuose šalies pakraščiu rajonuose beveik neliko veterinarijos specialistų. Net avių kirpėjų molėtiškiai ūkininkai važiuoja atsivežti iš Lenkijos.

Taigi sveikas protas sako: reikia ne dejuoti dėl žemės išpardavimo užsieniečiams, o kuo greičiau galvoti, kaip įpūsti gyvybės mūsų tuštėjantiems miesteliams, nykstančioms gyvenvietėms. Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų rinkimų programoje buvo įrašyta: „Sieksime pritraukti talentus iš Baltijos šalių, taip pat Baltarusijos, Ukrainos, Rusijos, pasiūlydami puikias sąlygas pradėti verslą bei pelningvintas sąlygas jiems ir jų šeimoms gauti

vizas ir darbo leidimus.“ Socialdemokratai kalbėjo, kad reikia kviestis kvalifikuotus inžinierius, šaltkalvius, tekintojus. Vienoje debatų laidoje Tvarkos ir teisingumo partijos lyderis Rolandas Paksas aiškino, kad visas socialines problemas išspręsimė tik tada, kai Lietuvoje gyvens pusketvirtą milijono žmonių. Tik nepaaiškino, iš kur tą trūkstantą pusmilijoną sukrapštyti. Nuo rinkimų praėjo bemaž pusantrų metų, tačiau neteko girdėti, kad valdančioji dauguma, o ir opozicija, rinkiminius pažadus būtų pavertusi konkrečių veiksmų programa, patvirtinta Vyriausybės ir Seimo.

Naujoviškai pažvelgti į realybę turėtų paskatinti plačiai pagarsėjęs įvykis. Šį pavasarį Evangelikų liuteronų bažnyčios kvietimu į Lietuvą atskraidinta dešimt Sirijos pabėgėlių-krikščių šeimų, iš viso apie 40 žmonių, kuriems tėvynėje grėsė fanatikų islamistų susidorojimas. Pasak vyskupo Mindaugo Sabučio, brolius Sirijos krikščionis priglaudė klebonijos, kelios labdaringos šeimos. Pirmieji sirų įspūdžiai nustebino: „Jūs tokie turtingi – turite tiek daug erdvės ir vandens.“ Išgirdę šiuos svečių vertinimus, gal ir patys kitomis akimis žvelgsime į savo šalį. Tikėtina, kad ši artimo meilės iniciatyva sulauks ne tik piktdžiugiškų komentatorių kritikos, bet ir sekėjų, privers greičiau sukurti ir oficialios valdžios atstovus.

Gyvybinga programa gali būti tik tai, kurią rengiant dalyvauja „apačios“. Važiudamas pro mažus miestelius, nykstančias gyvenvietes, neretai regi namus užkaltais langais, be gyvybės dvasios. Kiekviena seniūnija turėtų žinoti, kiek yra tokių namų, ar juos savininkai parduotų, ar sutiktų laikinai išnuomoti. Seniūnaičiai, bendruomenių vadovai atliktų didelį darbą, jei su vietos žmonėmis aptartų, ar jie į savo bendruomenę geranoriškai priimtų vieną ar kelias svečių šalių šeimas. Tose vietovėse, kur kaimo mokyklos prie uždarymo slenksčio, net atvykusios tik pora daugiavaikių šeimų įpūstų naujos gyvybės, duotų daugiau darbo lietuvių, anglų ir rusų kalbų mokytojams.

Savivaldybės, apibendrinusios bendruomenių ir seniūnijų duomenis, galėtų tiksliai pasakyti, kiek ir kokių specialybių žmonių reikia, kokios yra realios galimybės juos apgyvendinti, įdarbinti, mokyti. Tada žinotume, kiek Rytų Lietuvai reikia avių augintojų, atsivežtų iš kalnuotosios katalikiškos Armėnijos, kiek Žemaitijai ar Suvalkijai derėtų pasikviesti suvirintojų, mechanikų, veterinarų, melžėjų iš neramumų apimtos mums giminingos Ukrainos. Garbinga Lietuvos totorių bendruomenė per nepriklausomybės laikotarpį sumažėjo nuo keturių iki trijų tūkstančių. Jau nebeliko Alytaus rajono Butrimonių ir Punios garsių avikailių išdirbėjų ir paltų siuvėjų, mažėja išmanių šimtalapių kepėjų. Dzūkijos krašto savivaldybės galėtų pasakyti, kiek reiktų į smėlynų krašto kaimus iš Tatarstano Respublikos atsivilioti totorių šeimų, kad atgytų arklīninkystę, avių auginimas, kad suklestėtų avikailių verslas.

Lietuvai reikalinga ne žemės pardavimo draudimai, o, kaip Jungtinėms Amerikos Valstijoms, žaliaji korta – gerai apgalvota užsieniečių pritraukimo programa.

